



## BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Vytauto g. 38, 41143 Biržai, tel., +370 682 53 998; +370 605 74 071 el. p. [kontrolė@biržai.lt](mailto:kontrolė@biržai.lt).  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188642518.

---

Biržų rajono savivaldybės tarybai  
Biržų rajono savivaldybės administracijai

### IŠVADA

## DĖL BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS PRISIIMTI FINANSINIUS ĮSIPAREIGOJIMUS DĖL PRIORITETINĖS SAVIVALDYBĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS

2024 m. spalio 24 d. Nr. K9-3

Biržai

Biržų rajono kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba) 2024 m. rugsėjo 30 d. gavo Biržų rajono savivaldybės administracijos (toliau – Savivaldybės administracija) raštą<sup>1</sup>, kuriame prašoma Tarnybos parengti išvadą dėl galimybės Savivaldybei prisiimti finansinius įsipareigojimus dėl prioritетinės savivaldybės infrastruktūros plėtros Biržų miesto bendrojo plano keitimo tvirtinimui. Kartu pateikta ir šio plano kopija.

Biržų miesto bendrasis planas (toliau – Bendrasis planas), teisės aktų nustatyta tvarka parengtas, pavišintas, suderintas, patikrintas Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos ir gautas Teritorijų planavimo dokumento patikrinimo aktas Nr. REG20601832 su patikrinimo išvada. Bendrojo plano atnaujinimo sprendiniai paskelbti informacinėje sistemoje Teritorijų planavimo ir statybos vartai ([Pirmas | Teritorijų planavimo ir statybos vartai](#)/Duomenų ir dokumentų paieška/Rengiamų TPD paieška/Nr. K-VT-36-20-580). Bendrojo plano keitimo sprendiniuose nustatyta Biržų prioritетinė infrastruktūros plėtros teritorija.

#### *Teisinis reglamentavimas*

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 67 straipsnio 1 dalies 6 punktu nurodyta viena iš Tarnybos funkcijų – rengti ir savivaldybės tarybai teikti sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl galimybės savivaldybei prisiimti finansinius įsipareigojimus dėl prioritетinės savivaldybės infrastruktūros plėtros.

Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teikiant savivaldybės tarybai tvirtinti savivaldybės ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus, kuriuose planuojama savivaldybės infrastruktūra, kartu pateikiamas ir šiuose dokumentuose suplanuotai prioritетinei savivaldybės infrastruktūrai projektuoti, statyti ir (ar) įrengti bei naudoti reikalingas preliminarus lėšų poreikis, atsižvelgus į numatomas gauti lėšas už naudojimąsi savivaldybės infrastruktūra, ir savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išvada dėl galimybės savivaldybei prisiimti finansinius įsipareigojimus dėl prioritетinės savivaldybės infrastruktūros plėtros.

---

<sup>1</sup> Biržų rajono savivaldybės administracijos 2024 m. rugsėjo 30 d. raštas Nr. SN-1721 „Dėl išvados pateikimo“ (su 2024 m. spalio 21 d. patikslinimu Nr. SN-1873).

Prioritetinė savivaldybės infrastruktūra<sup>2</sup> – savivaldybės tarybos sprendimu pagal savivaldybės tarybos patvirtintus kriterijus pripažinta prioritetine ir (ar), atsižvelgiant į strateginio planavimo dokumentus, savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens bendruosiuose planuose nustatytoms prioritetinės plėtros teritorijoms ir jų vystymui skirta savivaldybės infrastruktūra.

Prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtra gali būti finansuojama<sup>3</sup> iš:

- 1) Savivaldybės infrastruktūros plėtros rėmimo programos lėšų dalies, sudarytos iš prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokų;
- 2) kitų savivaldybės biudžeto lėšų ir (ar) kituose įstatymuose nustatytais atvejais – iš savivaldybės infrastruktūros valdytojų lėšų;
- 3) privačių savivaldybės infrastruktūros plėtros iniciatoriaus (iniciatorių), įgyvendinančio (įgyvendinančių) prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą pagal savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartį, lėšų, kompensuojamų Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatyme nustatyta tvarka;
- 4) kituose įstatymuose nustatytų programų lėšų.

Tais atvejais, kai savivaldybė įsipareigoja kompensuoti savivaldybės infrastruktūros plėtros kaštus privačiam infrastruktūros plėtros iniciatoriui iš savivaldybės biudžeto lėšų, toks įsipareigojimas yra laikomas ilgalaikiu finansiniu įsipareigojimu<sup>4</sup>, todėl priimant šį įsipareigojimą turi būti užtikrinami finansinę drausmę reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai.

#### *Vadovybės atsakomybė*

Biržų rajono savivaldybės administracijos direktorius atsakingas už vertinimui pateiktų dokumentų tikrumą ir teisingumą.

#### *Finansinių įsipareigojimų galimybės*

Savivaldybės administracija pateikė informaciją<sup>5</sup> apie Bendrojo plano keitimo konkretizuotų sprendinių, Inžinerinės infrastruktūros brėžinyje bei Įgyvendinimo prioritetų brėžinyje prioritetinėje Biržų miesto teritorijoje suplanuotas plėtras (žr. lentelę). Savivaldybės administracijos duomenis prioritetinėje Biržų miesto teritorijoje suplanuota prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtros už 4 860,90 tūkst. Eur (2 832,42 tūkst. Eur iš Savivaldybės lėšų ir 2 028,48 tūkst. Eur iš UAB „Biržų vandenys“ lėšų) arba vidutiniškai kasmet apie 350,0 tūkst. Eur Savivaldybės lėšų ir apie 255,0 tūkst. Eur UAB „Biržų vandenys“ lėšų.

lentelė

Prioritetinėje Biržų miesto teritorijoje suplanuota	Suplanuotas tinklų ilgis (m)	Preliminarus lėšų poreikis (tūkst. Eur)	Finansavimo šaltiniai (tūkst. Eur)		Numatytas įgyvendinimo terminas
			Biržų rajono savivaldybė	UAB „Biržų vandenys“	
Paviršinių (lietaus) nuotekų šalinimo tinklų plėtra	10427	3121,2	1872,72	1248,48	iki 2035 m.
Buitinių nuotekų šalinimo tinklų plėtra	2361	708,3	424,98	283,32	2030 m.
Vandentiekio tinklų plėtra	5157	1031,4	534,72	496,68	2030 m.

Parengta Biržų rajono kontrolės ir audito tarnybos Savivaldybės administracijos duomenimis.

<sup>2</sup> Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymas, 2020-05-07 Nr. XIII-2895 (aktuali redakcija), 2 str. 4 d.

<sup>3</sup> Ten pat, 11 str. 2 d.

<sup>4</sup> Ten pat, 11 str. 4 d.

<sup>5</sup> Biržų rajono savivaldybės administracijos 2024 m. spalio 21 d. raštas Nr. SN-1873 „Dėl papildomos informacijos pateikimo“.

UAB „Biržų vandenys“ lėšos, kaip galimas infrastruktūros plėtros finansavimo šaltinis, sudaro apie 40 proc. suplanuotų lėšų. UAB „Biržų vandenys“, 2024 m. rugsėjo 30 d. finansinių ataskaitų duomenimis, veiklos rezultatas – 63,9 tūkst. Eur pelnas, tačiau nepaskirstytas veiklos rezultatas – 331,0 tūkst. Eur nuostolis. Pagal UAB „Biržų vandenys“ pateiktą informaciją<sup>6</sup>, įmonė 2024 m. rugsėjo 30 d. duomenimis turi paskolų ir kitų turimų skolinių įsipareigojimų už 1 228,4 tūkst. Eur, iš jų Savivaldybė yra suteikusi dvi garantijas (2017 m. iki 500,0 tūkst. Eur ir 2019 m. iki 580,4 tūkst. Eur) UAB „Biržų vandenys“ paskolai gauti iš UAB VIPA investiciniams projektams įgyvendinti.

Mažai tikėtina, kad UAB „Biržų vandenys“ galėtų investuoti į infrastruktūros plėtrą be skolintų lėšų.

Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatyta, kad Savivaldybės taryba tvirtina savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos tarifą (tarifus), kurį apskaičiuoja savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatorius pagal Vyriausybės nutarimu tvirtinamą Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodiką, taikydamas savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintą savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos tarifą (tarifus). Teritorijose (zonose) gali būti tvirtinami skirtingi savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos tarifai, atsižvelgiant į Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodikoje rekomenduojamus tarifų koeficientus, diferencijuojamus pagal pastatų ir (ar) pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, savivaldybės infrastruktūros išvystymo lygį ir plėtros poreikį.<sup>7</sup>

Kadangi Savivaldybės taryba patvirtino Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos tarifą – 0,00 Eur už kvadratinį metrą<sup>8</sup>, todėl Savivaldybė netenka infrastruktūros plėtros rėmimo programos lėšų dalies.

*Biržų rajono savivaldybės skolinimosi galimybės 2024 m.*

Vadovaujantis Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu,<sup>9</sup> Savivaldybės skola pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus, įskaitant paskolas, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, bet neapsiribojant jomis, negali viršyti 60 procentų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nurodytų tiems metams prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir paskutinių pasibaigusių metų savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus iš gyventojų pajamų mokesčio gautas pajamas, valstybės biudžeto dotacijas ir Europos Sąjungos ir kitą tarptautinę finansinę paramą, sumos.

Prognozuojamos Biržų rajono savivaldybės biudžeto pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio<sup>10</sup> – 23 566,0 tūkst. Eur. Paskutinių pasibaigusių metų (2023 m.) Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus iš gyventojų pajamų mokesčio gautas pajamas, valstybės biudžeto dotacijas ir Europos Sąjungos ir kitą tarptautinę finansinę paramą, suma – 4 719,7 tūkst. Eur. Rodiklis, pagal kurį skaičiuojamas Savivaldybės skolos limitas (toliau – Skolinimosi rodiklis), yra 28 285,7 tūkst. Eur.

Atlikus vertinimą, nustatyta, kad Savivaldybės skola 2024 metais negali viršyti 16 971,4 tūkst. Eur. Įvertinus, kad Savivaldybės skola 2024 m. birželio 30 d. sudaro 7 079,3 tūkst. Eur, o 2024

<sup>6</sup> UAB „Biržų vandenys“ 2024 m. spalio 8 d. raštą Nr. S-559 „Dėl informacijos pateikimo“ ir 2024 m. spalio 14 d. raštas Nr. S-570.

<sup>7</sup> Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymas, 2020-05-07 Nr. XIII-2895 (aktuali redakcija), 14 str. 4 d.

<sup>8</sup> Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 27 d. sprendimas Nr. T-315 „Dėl Biržų rajono savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos tarifo patvirtinimo“.

<sup>9</sup> Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas, 2014-11-06 Nr. XII-1289, 4 str., 6 d.

<sup>10</sup> Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo, 2023 m. gruodžio 5 d. Nr. XIV-2297, 5 priedas.

m. planuojama imti 1 600,0 tūkst. Eur ilgalaikę paskola investicijų projektams finansuoti Savivaldybės skolą padidintų iki 8 679,3 tūkst. Eur arba 30,7 proc. ir tai neviršytų Savivaldybei nustatyto skolos limito.

Savivaldybė skolindamasi turi įvertinti, ar prisiimdama skolinius įsipareigojimus neviršys Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme ir Lietuvos Respublikos tam tikrų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytą savivaldybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitą (kai toks limitas nustatytas), į kurį įskaitomas einamaisiais biudžetiniais metais savivaldybės skolinantis prisiimtų ir įvykdytų įsipareigojimų sumų skirtumas biudžetinių metų pabaigoje<sup>11</sup>.

Vyriausybė, įvertinusi valstybės finansines galimybes, gali siūlyti Seimui Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyti savivaldybėms grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitą<sup>12</sup>. Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas savivaldybėms 2024 metams nenustatytas.

Savivaldybės prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus negali viršyti 2 828,6 tūkst. Eur (10 procentų nuo Skolinimosi rodiklio). Savivaldybės prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas 2024 m. birželio 30 d. yra 1 478,4 tūkst. Eur arba 5,2 proc.

Kokios bus skolinimosi galimybės Savivaldybei ateinančiais laikotarpiais, nuo 2025 m. iki 2035 m., nėra žinoma. Pagal aukščiau pateiktoje lentelėje pateiktus duomenis bei Savivaldybės skolos likutį 2023 m. gruodžio 31 d., preliminarus investicijų poreikis planuojamai inžinierinei savivaldybės struktūrai reikšmingos įtakos Savivaldybės skolai neturės. Išlieka rizika, kad, pasikeitus vidaus ir išorės sąlygoms, kurios gali nulemti reikšmingą ekonominės situacijos pasikeitimą, Savivaldybės skolinimosi galimybė taip pat keistųsi.

Vertindami galimybę Savivaldybei prisiimti finansinius įsipareigojimus dėl prioritetinės Savivaldybės infrastruktūros plėtros, kuri yra suplanuota Bendrojo plano keitime, nustatėme, kad dalis Infrastruktūros plėtros plane numatytų priemonių jau yra patvirtintos kituose Biržų rajono savivaldybės planavimo dokumentuose<sup>13</sup> ir įgyvendinamos jau vykdomų projektų lėšomis. Taip pat, teikiant šią išvadą, atsižvelgėme į tai, kad Bendrojo plano keitimo konkretizuotuose sprendiniuose yra numatyta galimybė keisti veiklos reglamentavimą, atsižvelgiant į pasikeitusias Biržų miesto raidos tendencijas ir nustatyti/tikslinti Biržų miesto plėtros prioritetus ir jų įgyvendinimo eiliškumą ir, šiais atvejais, pakartotinai vertinti infrastruktūros plėtros ekonominį pagrįstumą, lėšų poreikį ir naujai peržiūrėti finansavimo galimybes.

*Mūsų nuomone*, vertinimo metu surinkti duomenys suteikia pagrindą nuomonei pareikšti dėl galimybės Savivaldybei prisiimti finansinius įsipareigojimus dėl prioritetinės Savivaldybės infrastruktūros plėtros, kuri suplanuota Bendrajame plane.

<sup>11</sup> Savivaldybių skolinimosi taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 345 „Dėl Savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ (aktuali redakcija) 4.2 papunktis.

<sup>12</sup> Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas, 2014-11-06 Nr. XII-1289, 4 str. 8 d.

<sup>13</sup> Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. T-78 patvirtintame Biržų rajono savivaldybės 2023-2030 metų strateginiame plėtros plane, Biržų rajono savivaldybės tarybos 2024 m. vasario 1 d. sprendimu Nr. T-1 patvirtintame 2024-2026 metų strateginiame veiklos plane ir Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. T-211 Biržų rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitime (su 2024-02-02 Nr. T-2 koregavimu).

**Išvada:** Savivaldybė laikosi Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytų limitų, todėl Biržų rajono savivaldybė galėtų priimti finansinius įsipareigojimus dėl prioritetinės Biržų rajono savivaldybės infrastruktūros plėtros, tvirtinant Biržų miesto bendrojo plano keitimą. Tačiau pažymime, kad Biržų miesto Bendrojo plano priemonių įgyvendinimas turi būti finansuojamas ne tik Savivaldybės ir UAB „Biržų vandenys“ lėšomis, bet ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų, ministerijų ir kitų programų ir pan., nes prioritetinei infrastruktūros veiklai numatyta suma gali būti per dideli įsipareigojimai, stabdantys kitų investicinių projektų įgyvendinimą Savivaldybėje. Savivaldybė netenka infrastruktūros plėtros įmokų lėšų, kadangi šiuo metu Savivaldybės taryba yra nustačiusi Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos tarifą – 0,00 Eur už kvadratinį metrą.

Savivaldybės kontrolierė

Žaneta Eriksonienė